

VEDLEGG C

OMTALT I AVTALENS ARTIKKEL 8

OPPRINNELSESREGLER OG ADMINISTRATIVT SAMARBEID

VEDLEGG C

OMTALT I AVTALENS ARTIKKEL 8

OPPRINNELSESREGLER OG ADMINISTRATIVT SAMARBEID

INNHALDSFORTEGNELSE

-	Artikkel 1	Definisjoner
-	Artikkel 2	Generelle bestemmelser
-	Artikkel 3	Produkter fremstilt i sin helhet
-	Artikkel 4	Tilstrekkelig produksjon
-	Artikkel 5	Toleranse
-	Artikkel 6	Utilstrekkelig produksjon
-	Artikkel 7	Kvalifiserende enhet
-	Artikkel 8	Emballasje, emballasjematerialer og containere
-	Artikkel 9	Bokføringsmessig atskillelse av ombyttelige materialer
-	Artikkel 10	Tilbehør, reservedeler og verktøy
-	Artikkel 11	Sett
-	Artikkel 12	Nøytrale elementer
-	Artikkel 13	Returnerte opprinnelsesprodukter
-	Artikkel 14	Transport gjennom en ikke-avtalepart
-	Artikkel 15	Utstillinger
-	Artikkel 16	Opprinnelseserklæringer
-	Artikkel 17	Godkjent eksportør
-	Artikkel 18	Krav ved innførsel
-	Artikkel 19	Innførsel i delsendinger
-	Artikkel 20	Fritak fra opprinnelseserklæringer
-	Artikkel 21	Kumulasjon
-	Artikkel 22	Oppbevaring av opprinnelseserklæringer og grunnlagsdokumenter
-	Artikkel 23	Administrativt samarbeid
-	Artikkel 24	Verifisering av opprinnelseserklæringer
-	Artikkel 25	Deltakelse av observatører ved verifisering av opprinnelse
-	Artikkel 26	Fortrolighet
-	Artikkel 27	Straffetiltak
-	Artikkel 28	Informasjon om opprinnelse og klassifisering
-	Artikkel 29	Klageadgang på vedtak om opprinnelse
-	Artikkel 30	Tillegg

Artikkel 1

Definisjoner

1. Ved anvendelse av dette vedlegg forstås med:

- a) ”kapittel”: et kapittel i Det harmoniserte system;
- b) ”klassifisert”: klassifiseringen av et produkt under en bestemt posisjon eller underposisjon i Det harmoniserte system;
- c) ”tollverdi”: verdien fastsatt i samsvar med Avtalen om gjennomføring av artikkel VII i Generalavtalen om tolltariffer og handel 1994 (WTO-avtalen om tollverdi);
- d) ”foretak”: ethvert foretak etablert eller organisert i henhold til lovgivningen i en avtalepart, med eller uten sikte på å oppnå overskudd, privateid eller statseid, herunder enhver korporasjon, aksjeselskap, partnerskap, enkeltmannsforetak, joint venture eller annen sammenslutning;
- e) ”ombyttbare materialer”: materialer som kan benyttes om hverandre som er identiske av natur og handelsmessige kvalitet, som innehar de samme tekniske egenskaper og fysiske karakteristika og som ikke kan skilles fra hverandre for opprinnelsesformål;
- f) ”Det harmoniserte system”: Det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer, inkludert de alminnelige fortolkningsregler, avsnittsnoter og kapitteinoter;
- g) ”posisjon”: ethvert firesifret nummer, eller de fire første siffer i ethvert nummer, anvendt i nomenklaturen til Det harmoniserte system;
- h) ”materiale”: enhver bestanddel, komponent, del eller annet produkt som er brukt i produksjonen av et annet produkt;
- i) ”person tilhørende en avtalepart”: en person som enten er statsborger av eller har permanent bopel i en avtalepart;
- j) ”ikke-opprinnelsesprodukt” eller ”ikke-opprinnelsesmateriale”: produkt eller materiale som ikke oppfyller vilkårene til å få opprinnelse iht dette vedlegget;
- k) ”opprinnelsesprodukt” eller ”opprinnelsesmateriale”: produkt eller materiale som oppfyller vilkårene til å få opprinnelse iht dette vedlegget;
- l) ”avtalepart”: Canada, Island, Norge eller Sveits. På grunn av tollunionen etablert ved traktaten av 29. mars 1929 mellom Liechtenstein og Sveits, skal Sveits representere Liechtenstein i saker som er omfattet av dette vedlegget;
- m) ”juridisk person i en avtalepart”: person eller foretak tilhørende en avtalepart;

- n) "produsent": person som dyrker, driver gruvedrift, høster, fisker, fanger, jakter, fremstiller, bearbeider eller setter sammen et produkt;
- o) "produkt": resultatet av en produksjon og som inkluderer ethvert materiale som er brukt i produksjonen av et annet produkt;
- p) "produksjon": dyrking, gruvedrift, høsting, fiske, fangst, jakt, fremstilling, bearbeiding eller sammensetting av et produkt;
- q) "underposisjon": enhver sekssifret kode, eller de seks første siffer i ethvert nummer, anvendt i nomenklaturen til Det harmoniserte system;
- r) "klassifisering i tolltariffen": klassifisering av et produkt eller et materiale under et bestemt kapittel, posisjon eller underposisjon i Det harmoniserte system;
- s) "klassifiseringsbestemmelse": et kapittel, posisjon eller underposisjon i Det harmoniserte system;
- t) "territorium": en avtaleparts landterritorium, indre farvann og sjøterritorium;
- u) "transaksjonsverdi": den pris som er betalt eller som skal betales for et produkt eller materiale, for et salg fra produsenten av produktet, justert i samsvar med prinsippene i nr. 1, 3 og 4 i artikkel 8 i WTO-avtalen om tollverdi til å inkludere, blant annet, slike kostnader som kommisjon, produksjonsbistand, royalties og lisensavgifter;
- v) "transaksjonsverdien eller pris fra fabrikk på produktet": inkluderer for anvendelse av denne definisjonen sett i artikkel 11 og i tillegg I, og betyr:
 - (i) transaksjonsverdien av et produkt når produktet selges av produsenten på produksjonsstedet; eller
 - (ii) tollverdien av produktet;

justert, hvis nødvendig, med fradrag av enhver kostnad påløpt etter at produktet forlater produksjonsstedet, slik som frakt og forsikring; og
- w) "verdien av ikke-opprinnelsesmaterialer": inkluderer for anvendelse av denne definisjonen ikke-opprinnelses emballasjematerialer og containere omtalt i artikkel 8, ikke-opprinnelses tilbehør, reservedeler og verktøy omtalt i artikkel 10, ikke-opprinnelses komponenter omtalt i artikkel 11 og i tillegg I og ikke-opprinnelses skrog omtalt i tillegg I, og betyr:
 - (i) transaksjonsverdien eller tollverdien av materialene på tidspunktet for deres innførsel til en avtalepart, justert, om nødvendig, til å inkludere frakt, forsikring, emballering og alle andre kostnader påløpt under transporten av materialene til innførselsstedet; eller

- (ii) ved nasjonale transaksjoner, verdien av materialene fastsatt i samsvar med prinsippene i WTO-avtalen om tollverdi på samme måte som for internasjonale transaksjoner, med de justeringer som omstendighetene krever.

2. Når uttrykket ”til og med” blir anvendt i dette vedlegget, og det vises til en serie klassifiseringsbestemmelser, skal dette forstås slik at uttrykket skal gjelde for hele serien, inkludert den siste bestemmelsen.

3. I de tilfeller dette vedlegget krever en form for tiltak av en importør, eksportør eller produsent, skal avtaleparten i det territoriet der importøren, eksportøren eller produsenten utfører den aktuelle handlingen i henhold til dette vedlegg, sikre gjennomføringen av slike tiltak. Dette gjelder med forbehold for eksportørens ansvar iht artikkel 16 nr. 1.

Artikkel 2

Generelle bestemmelser

1. For anvendelse av denne avtalen, skal et produkt anses å ha opprinnelse i en avtalepart hvis det, i avtalepartenes territorier, er fremstilt i sin helhet i henhold til artikkel 3 eller har gjennomgått tilstrekkelig produksjon i henhold til artikkel 4 eller har blitt produsert utelukkende fra opprinnelsesmaterialer.
2. Vilkårene for å oppnå opprinnelsesstatus iht artikkel 1 må være oppfylt uten avbrudd i avtalepartenes territorier.

Artikkel 3

Produkter fremstilt i sin helhet

For anvendelse av artikkel 2, skal følgende produkter anses som fremstilt i sin helhet i avtalepartenes territorier:

- a) mineralske produkter og andre ikke-levende naturressurser utvunnet eller fremskaffet der;
- b) vegetabiliske produkter høstet der;
- c) levende dyr født og alet uten avbrudd der;
- d) produkter fremskaffet der fra levende dyr;
- e) produkter fremskaffet fra jakt, fiske og fangst drevet der;
- f) fisk, skalldyr og andre marine produkter tatt fra havet, havbunnen eller havundergrunnen utenfor avtalepartenes territorier av et fartøy som er registrert, anmeldt eller listeført i en avtalepart og fører avtalepartens flagg eller av et fartøy på høyst 15 bruttotonn og som har tillatelse fra en avtalepart;

- g) produkter produsert om bord på et fabrikkskip fra fisk, skalldyr og andre marine produkter som er omtalt under bokstav f), forutsatt at slike fartøyer er registrert, anmeldt eller listeført i en avtalepart og fører avtalepartens flagg;
- h) produkter, andre enn fisk, skalldyr og andre marine produkter, tatt eller utvunnet fra havbunnen eller havundergrunnen på kontinentalsokkelen eller i den økonomiske sone tilhørende enhver avtalepart;
- i) produkter, andre enn fisk, skalldyr og andre marine produkter, tatt eller utvunnet fra havbunnen eller havundergrunnen, i området utenfor kontinentalsokkelen og den økonomiske sone tilhørende enhver avtalepart eller enhver annen stat som definert i *FNs havrettskonvensjon*, av et fartøy som er registrert, anmeldt eller listeført i en avtalepart og som fører avtalepartens flagg, eller av en avtalepart eller juridisk person i en avtalepart;
- j) avfall og skrap fra produksjon som har funnet sted der;
- k) brukte produkter innsamlet der, bare egnet til gjenvinning av råstoffer, og brukte dekk innsamlet der, bare egnet til regummiering eller til bruk som avfall;
og
- l) produkter produsert der utelukkende av produkter omtalt i denne artikkel eller fra deres derivater, på ethvert stadium i produksjonen.

Artikkel 4

Tilstrekkelig produksjon

1. For anvendelse av artikkel 2 og med forbehold for artikkel 6, skal et produkt anses å ha gjennomgått tilstrekkelig produksjon når vilkårene gitt i tillegg I for dette produktet er oppfylt.
2. Med unntak for produkter i kapittel 39 eller kapitlene 50 til og med 63 eller med unntak som bestemt i tillegg I, når et produkt og ett eller flere av ikke-opprinnelsesmaterialene som er brukt i produksjonen av produktet ikke tilfredsstiller vilkårene i tillegg I fordi både produktet og ikke-opprinnelsesmaterialene er klassifisert i samme underposisjon, eller posisjon som ikke er ytterligere oppdelt i underposisjoner, skal produktet anses å ha gjennomgått tilstrekkelig produksjon, forutsatt at verdien av ikke-opprinnelsesmaterialene klassifisert som eller med produktet ikke overstiger 40 % av transaksjonsverdien eller pris fra fabrikk på produktet.
3. Fisk, skalldyr eller andre marine produkter som har blitt tatt fra havet, havbunnen eller fra havundergrunnen av et fartøy tilhørende en ikke-avtalepart og som har gjennomgått tilstrekkelig produksjon om bord på et fabrikkskip utenfor avtalepartenes territorium, skal anses å ha opprinnelse forutsatt at dette fabrikkskipet er registrert, anmeldt eller listeført i en avtalepart og fører avtalepartens flagg.
4. Hvis et ikke-opprinnelsesmateriale gjennomgår tilstrekkelig produksjon, skal det ferdige produktet anses å ha opprinnelse og det skal ikke tas hensyn til innholdet av ikke-

opprinnelsesmateriale når produktet blir brukt i en etterfølgende produksjon av et annet produkt.

Artikkel 5

Toleranse

1. Med forbehold for artikkel 4 nr. 1 og med unntak for produkter i kapittel 50 til og med 63, skal et produkt anses å ha opprinnelse, når verdien av alle ikke-opprinnelsesmaterialer som er brukt i produksjonen av produktet ikke gjennomgår det aktuelle skifte av klassifisering i tolltariffen eller oppfyller andre vilkår i tillegg I, ikke overstiger 10 % av transaksjonsverdien eller pris fra fabrikk for produktet, forutsatt at:
 - (a) hvis regelen i tillegg I som gjelder for produktet, inneholder en proSENTSATS for maksimal verdi av ikke-opprinnelsesmaterialer, skal verdien av slike ikke-opprinnelsesmaterialer medtas ved beregning av verdien av ikke-opprinnelsesmaterialer; og
 - (b) produktet tilfredsstiller alle andre aktuelle krav i dette vedlegget.
2. Et produkt i kapitlene 50 til og med 60, posisjon 63.01 til og med 63.05, underposisjon 63.07.10 eller 63.07.90, posisjon 63.08 eller nye fyller i posisjon 63.10 som ikke har opprinnelse fordi noe av garnet eller vevnaden anvendt i fremstillingen av produktet ikke oppfyller vilkårene for dette produktet gitt i tillegg I, skal produktet likevel anses å være et opprinnelsesprodukt dersom den totale vekten av alt slikt garn eller vevnad ikke overstiger 10 % av produktets totale vekt.
3. I tilknytning til et produkt i kapitlene 61 til og med 62, posisjon 63.06 eller underposisjon 63.07.20, skal den relevante kapittelnote til hhv kapittel 61, 62 eller 63 gjelde.

Artikkel 6

Utilstrekkelig produksjon

For anvendelse av artikkel 4 og med unntak for sett i artikkel 11 eller i tillegg I, skal et produkt ikke anses å ha gjennomgått tilstrekkelig produksjon bare ved et posisjonsskifte som er et resultat av:

- (a) demontering av et produkt i dets deler;
- (b) en endring i produktets sluttbruk;
- (c) alene utskillelse av et eller flere enkeltmaterialer eller komponenter fra en kunstig blanding; eller
- (d) innpakking eller ompakking av produktet.

Artikkel 7

Kvalifiserende enhet

For anvendelse av dette vedlegget:

- (a) skal klassifiseringen i tolltariffen av et bestemt produkt eller materiale fastsettes i henhold til Det harmoniserte system;
- (b) når et produkt bestående av en gruppe eller samling av artikler eller komponenter er klassifisert under én klassifiseringsbestemmelse i henhold til Det harmoniserte system, skal alt utgjøre det bestemte produktet; og
- (c) når en forsendelse består av et antall like produkter som klassifiseres under den samme klassifiseringsbestemmelse i Det harmoniserte system, skal hvert enkelt produkt vurderes for seg.

Artikkel 8

Emballasje, emballasjematerialer og beholdere

1. Innpakningsmateriale og beholdere som et produkt er innpakket i for salg skal ses bort fra ved vurderingen av om alle ikke-opprinnelsesmaterialer skifter slik klassifisering i tolltariffen som fastsatt i tillegg I. Imidlertid, hvis listeregelen i tillegg I som skal anvendes på produktet inneholder en prosentsats for maksimal verdi av ikke-opprinnelsesmaterialer, skal verdien av ethvert ikke-opprinnelses innpakningsmateriale og beholdere medregnes i verdien av ikke-opprinnelsesmaterialene.
2. Pakkematerialer og beholdere som et produkt er pakket i for transport skal holdes utenfor når produktets opprinnelse fastsettes.

Artikkel 9

Bokføringsmessig atskillelse av ombyttelige materialer

1. For å avgjøre om et produkt har opprinnelse når ombyttelige opprinnelses- og ikke-opprinnelsesmaterialer er brukt om hverandre i produksjonen, behøver ikke avgjørelsen om hvorvidt de anvendte materialene er opprinnelsesmaterialer skje ved fysisk atskillelse og identifisering av hvert enkelt ombyttelig materiale, men kan bli avgjort på grunnlag av bokføringsmessig atskillelse.
2. Hver avtalepart skal fastsette en eller flere metoder for bokføringsmessig atskillelse som den anser hensiktsmessig.
3. Ethvert system for bokføringsmessig atskillelse som blir anvendt i henhold til nr. 2 skal sikre at ingen flere ferdigprodukter oppnår opprinnelsesstatus enn hva som hadde vært tilfelle om materialene hadde vært fysisk atskilt.

4. En avtalepart kan kreve at bruken av bokføringsmessig atskillelse i følge denne artikkel skal være gjenstand for forhåndsgodkjennelse.
5. En produsent som benytter et system for bokføringsmessig atskillelse i henhold til denne artikkel, skal oppfylle de reglene som følger av systemet og føre regnskap over anvendelsen av systemet som er nødvendig for at avtalepartenes tolladministrasjoner kan få verifisert om regelverket er fulgt.
6. Avtalepartene skal, senest innen fire år etter at denne avtalen har trådt i kraft, vurdere om bokføringsmessig atskillelse for ombyttelige materialer fastsatt i nr. 1 til og med 5, kan utvides til å gjelde ombyttelige produkter i den hensikt å bestemme hvilke produkter som er kvalifisert for preferansetollbehandling.

Artikkel 10

Tilbehør, reservedeler og verktøy

Tilbehør, reservedeler og verktøy som er levert sammen med et produkt og som utgjør del av produktets standard tilbehør, reservedeler og verktøy, skal anses å ha opprinnelse dersom produktet oppfyller vilkårene til å være et opprinnelsesprodukt og skal ikke tas hensyn til ved vurdering av om alle ikke-opprinnelsesmaterialene skifter slik klassifisering i tolltariffen som bestemt i tillegg I, forutsatt at:

- (a) tilbehør, reservedeler og verktøy ikke er særskilt fakturert i forhold til produktet;
- (b) antallet og verdien av tilbehøret, reservedelene og verktøyet er vanlig for produktet; og
- (c) hvis regelen i tillegg I som skal anvendes på produktet inneholder en prosentsats for den maksimale verdi av ikke-opprinnelsesmaterialer, skal verdien av ethvert tilbehør, reservedeler og verktøy som ikke har opprinnelse medtas i beregningen av verdien av ikke-opprinnelsesmaterialene.

Artikkel 11

Sett

Med de unntak som følger av tillegg I, skal et sett omtalt i alminnelig fortolkningsregel 3 i Det harmoniserte system anses å ha opprinnelse forutsatt at:

- (a) alle komponentene i settet, innbefattet innpakkingsmaterialer og beholdere har opprinnelse; eller
- (b) når settet inneholder komponenter som ikke har opprinnelse, innbefattet innpakkingsmaterialer og beholdere,
 - (i) minst en av komponentene i settet, eller alle innpakkingsmaterialene og beholderne i settet, har opprinnelse; og

- (ii) verdien av de deler av settet som ikke har opprinnelse, innbefattet alle innpakkingsmaterialer og beholdere for settet, ikke overstiger 25 % av transaksjonsverdien eller pris fra fabrikk på settet.

Artikkel 12

Nøytrale elementer

For å bestemme om et produkt kvalifiserer som et opprinnelsesprodukt, er det ikke nødvendig å fastslå opprinnelsen til nøytrale elementer brukt ved produksjon, testing eller undersøkelse av produktet og som ikke har inngått i den endelige sammensetningen av produktet eller som har blitt brukt til vedlikehold av utstyr og bygninger eller til drift av utstyr knyttet til produksjon av et produkt. Slike nøytrale elementer omfatter, men er ikke begrenset til følgende:

- (a) energi og drivstoff;
- (b) maskiner, verktøy og støpeformer;
- (c) reservedeler og materialer brukt til vedlikehold av utstyr og bygninger;
- (d) smøremidler, fett, sammensatte materialer og andre materialer brukt i produksjonen eller brukt i driften av utstyr og bygninger;
- (e) hansker, briller, fottøy, klær, sikkerhetsutstyr og sikkerhetsmateriell;
- (f) utstyr, anordninger og materiell til bruk for testing eller kontroll av produkter; og
- (g) katalysatorer og løsemidler.

Artikkel 13

Returnerte opprinnelsesprodukter

1. Når et opprinnelsesprodukt blir returnert fra en ikke-avtalepart, skal det anses for ikke å ha opprinnelse med mindre det kan dokumenteres at:
 - (a) det returnerte produktet er det samme som det som ble eksportert; og
 - (b) det returnerte produktet ikke har gjennomgått produksjon eller annen behandling utover det som har vært nødvendig for å bevare det i god tilstand.
2. Avtalepartene skal, senest innen fire år etter at denne avtalen har trådt i kraft, vurdere om og under hvilke vilkår et opprinnelsesprodukt, som har gjennomgått ytterligere produksjon i territoriet til en ikke-avtalepart og som har blitt returnert til territoriet til en avtalepart, kan beholde sin opprinnelsesstatus.

Artikkel 14

Transport gjennom en ikke-avtalepart

Et opprinnelsesprodukt som har blitt transportert gjennom territoriet til en ikke-avtalepart skal anses ikke å ha opprinnelse med mindre det kan dokumenteres at:

- (a) produktet ikke har gjennomgått noen ytterligere produksjon eller annen behandling i territoriet tilhørende ikke-avtaleparten, annet enn lossing, oppdeling av last, omlasting eller annen behandling som er nødvendig for å bevare det i god tilstand; og
- (b) produktet har vært under tollvesenets kontroll mens det var utenfor avtalepartenes territorier.

Artikkel 15

Utstillinger

1. Et opprinnelsesprodukt som er solgt på en utstilling utenfor avtalepartenes territorier og importert til en avtalepart skal anses ikke å ha opprinnelse med mindre det kan dokumenteres at:
 - (a) produktet har blitt solgt av en eksportør i en avtalepart til en juridisk person i en annen avtalepart;
 - (b) produktet er i samme tilstand som det da det ble sendt til utstillingen;
 - (c) produktet ikke har blitt anvendt til andre formål enn demonstrasjon;
 - (d) utstillingens navn og adresse er oppført i opprinnelseserklæringen utstedt av eksportøren; og
 - (e) produktet har vært under tollvesenets kontroll, slik som midlertidig innførsel mot sikkerhet eller bruk av ATA Carnet, mens det var utenfor avtalepartenes territorier.
2. Nr. 1 gjelder for offentlige handels-, industri-, jordbruks- eller håndverksutstillinger, varemesser eller liknende show eller fremvisninger, men skal ikke gjelde for show eller utstillinger for private formål i butikk eller forretningslokale.

Artikkel 16

Opprinnelseserklæringer

1. En eksportør av et opprinnelsesprodukt i en avtalepart, skal i den hensikt å oppnå preferansetollbehandling for dette produktet i en annen avtalepart, utferdige et

opprinnelsesbevis for dette produktet i form av en opprinnelseserklæring i en av de språkversjoner som er gitt i tillegg II.

2. Opprinnelseserklæringen kan påføres en faktura eller ethvert annet dokument som beskriver opprinnelsesproduktet tilstrekkelig detaljert slik at det kan identifiseres.
3. En opprinnelseserklæring kan utferdiges av en eksportør for flere forsendelser med identiske opprinnelsesprodukter til den samme importøren i en annen avtalepart som finner sted innenfor en periode som ikke overskrider 12 måneder, og som spesifiseres av eksportøren i erklæringen.
4. En opprinnelseserklæring skal utferdiges i lesbar og varig form, og med slike unntak som følger av nr. 5 og artikkel 17, ha original underskrift påført av eksportøren.
5. Når en opprinnelseserklæring er overført elektronisk fra en eksportør i en avtalepart direkte til en importør i en annen avtalepart, er det ikke nødvendig med original underskrift, forutsatt at eksportøren har gitt importøren en skriftlig garanti for at han påtar seg det fulle ansvar for alle usignerte opprinnelseserklæringer som identifiserer eksportøren. Utstedelsen av en slik skriftlig garanti er ikke nødvendig når det ikke kreves av den importerende avtalepart.
6. En eksportør, som ved utferdigelse av en opprinnelseserklæring støtter seg til dokumenter og opplysninger fra en produsent, innbefattet dokumenter og opplysninger som omtalt i artikkel 21, må forsikre seg om at dokumentene og informasjonen er korrekte.
7. En eksportør som har utferdiget en opprinnelseserklæring skal, på forlangende av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart, fremlegge for denne tollmyndigheten en kopi av opprinnelseserklæringen, av enhver skriftlig garanti som omtalt i nr. 5 og av alle dokumenter som beviser opprinnelsesstatus for det enkelte produkt omfattet av opprinnelseserklæringen.
8. En eksportør som har utferdiget en opprinnelseserklæring og som blir klar over eller har grunn til å tro at opprinnelseserklæringen inneholder uriktige opplysninger, skal straks informere importøren skriftlig om enhver endring som vil ha innvirkning på opprinnelsesstatus for det enkelte produkt omfattet av opprinnelseserklæringen.
9. Begrepet ”eksportør” i denne artikkel omfatter ikke en person, et selskap eller et foretagende slik som speditør, megler eller lignende, unntatt når personen eller enheten er gitt skriftlig tillatelse til å utferdige opprinnelseserklæringen.
10. Avtalepartene skal vurdere muligheten for å etablere et system som, i tilfeller hvor en opprinnelseserklæring er sendt elektronisk og direkte fra eksportøren i en avtalepart til importøren i en annen avtalepart, åpner for at eksportørens originale underskrift på opprinnelseserklæringen erstattes av en elektronisk underskrift eller en identifikasjonskode.

Artikkel 17

Godkjent eksportør

1. Når en avtalepart har etablert et system for godkjent eksportører, kan tollmyndighetene i denne avtaleparten gi en eksportør i den aktuelle avtaleparten, som ofte foretar eksporter av opprinnelsesprodukter i medhold av denne avtalen, tillatelse til å kunne utferdige en opprinnelseserklæring uten underskrift på de vilkår tolladministrasjonen måtte finne formålstjenlig.
2. Tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart skal gi den godkjente eksportøren omtalt i nr. 1 et toll-autorisasjonsnummer eller annen form for identifikasjon som avtalepartenes tollmyndigheter blir enige om til bruk på opprinnelseserklæringen, i stedet for eksportørens underskrift.
3. Tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart kan kontrollere at bruken av tillatelsen omtalt i nr. 1 er korrekt og kan når som helst trekke tillatelsen tilbake dersom eksportøren ikke lenger oppfyller vilkårene eller på annen måte gjør feilaktig bruk av slik tillatelse.

Artikkel 18

Krav ved innførsel

1. Med de unntak som følger av artikkel 20, skal hver avtalepart innrømme preferansetollbehandling i samsvar med denne avtalen for opprinnelsesprodukter innført fra en annen avtalepart, på grunnlag av en opprinnelseserklæring som omtalt i artikkel 16, forutsatt at:
 - (a) importøren setter frem krav om slik preferansetollbehandling på innførselstidspunktet;
 - (b) hvis importlandets tollmyndigheter krever det, at importøren er i besittelse av opprinnelseserklæringen på det tidspunktet et slikt krav settes frem; og
 - (c) alle andre vilkår i dette vedlegget er oppfylt.
2. En avtalepart kan nekte å gi tollpreferansebehandling til et produkt fra en annen avtalepart dersom importøren ikke oppfyller vilkår i dette vedlegget.
3. En importør skal på anmodning fra tollmyndighetene i den importerende avtalepart, og i samsvar med avtalepartens nasjonale lovgiving, stille til rådighet for dem opprinnelseserklæringen eller en kopi av denne.
4. Når en original underskrift ikke kreves i henhold til artikkel 16 nr. 5, skal importøren, på anmodning fra tollmyndighetene i den importerende avtalepart, fremvise for dem den skriftlige garanti som er omtalt i den nevnte artikkel eller en kopi av denne.
5. For å bevise at transportkravene i artikkel 14 er oppfylt, skal en importør på anmodning fra tolladministrasjonen i den importerende avtalepart, stille til rådighet for denne myndigheten den bevisdokumentasjon som kreves, slik som:

- (a) konnossement eller fraktbrev som beskriver hvert produkt tilstrekkelig detaljert og som viser transportruten og alle avgangssteder og omlastingssteder som har funnet sted før produktet innføres til avtaleparten;
 - (b) når et produkt er transportert gjennom eller omlastet på territoriet tilhørende en ikke-avtalepart, en kopi av tollkontrolldokumenter som på tilfredsstillende måte viser den berørte tolladministrasjonen at produktet har vært under tollvesenets kontroll mens det har vært på territoriet til denne ikke-avtaleparten; eller
 - (c) enhver annen dokumentasjon som denne tolladministrasjonen finner tilfredsstillende som bevis for at produktet var under tollvesenets kontroll mens det var i transitt gjennom en ikke-avtalepart.
6. En importør som blir klar over eller har grunn til å tro at opprinnelseserklæringen for et produkt som har blitt innrømmet preferansetollbehandling inneholder uriktige opplysninger skal straks informere tollmyndighetene i den importerende avtalepart skriftlig om enhver endring som vil ha innvirkning på produktets opprinnelsesstatus.
7. Hvis et produkt ville ha kvalifisert som et opprinnelsesprodukt da det ble innført til en avtalepart, men importøren hadde ikke en opprinnelseserklæring på innførselstidspunktet, kan avtaleparten i samsvar med sin nasjonale lovgivning tillate importøren av produktet å søke om refusjon av betalt toll etter innførselstidspunktet som følge av at produktet ikke har blitt innrømmet preferansetollbehandling.

Artikkel 19

Innførsel i delsendinger

Når et usammensatt eller demontert produkt som omtalt i alminnelig fortolkningsregel 2 (a) i Det harmoniserte system og som hører under avsnitt XVI og XVII eller posisjon 94.06 eller en konstruksjon av uedelt metall under avsnitt XV i Det harmoniserte system, innføres i delsendinger, kan produktet på anmodning av importøren og på vilkår fastsatt av tolladministrasjonen i den importerende avtalepart nyte godt av denne avtalen, forutsatt at:

- (a) det komplette eller ferdige produktet kvalifiserer som et opprinnelsesprodukt;
- (b) en enkel opprinnelseserklæring som beskriver produktet i sin komplette eller ferdige form fremlegges for tolladministrasjonen i den importerende avtalepart ved innførselen av den første delsendingen; og
- (c) alle andre vilkår i dette vedlegget er oppfylt.

Artikkel 20

Fritak fra opprinnelseserklæringer

1. En avtalepart kan, i henhold til sin nasjonale lovgivning, innrømme preferansetollbehandling for sendinger av opprinnelsesprodukter med lav verdi fra en annen avtalepart

og for opprinnelsesprodukter som medbringes som del av den personlige bagasje tilhørende reisende som kommer fra en annen avtalepart, ved å frafalle kravet om fremleggelse av en opprinnelseserklæring som omtalt i artikkel 16.

2. En avtalepart kan utelukke enhver innførsel fra bestemmelsene i nr. 1 når innførselen er en del av en serie innførsler som med rimelighet kan antas å ha blitt gjennomført eller arrangert med sikte på å unngå vilkårene fastsatt i dette vedlegg knyttet til opprinnelseserklæringer.
3. Avtalepartene skal utveksle informasjon om de verdigrensene som anvendes av den enkelte avtalepart for produkter omtalt i nr. 1.

Artikkel 21

Kumulasjon

1. Dersom et materiale som gjennomgått produksjon i en avtalepart uten å oppnå opprinnelsesstatus blir brukt i en annen avtalepart i produksjonen av et opprinnelsesprodukt, kan den produksjon som er foretatt i den første avtaleparten på dette materialet bli tatt i betraktning av den annen avtalepart ved fastsettelse av produktets opprinnelsesstatus.
2. På tidspunktet for utstedelse av en opprinnelseserklæring for et produkt som omtalt i nr. 1, må eksportøren besitte alle dokumenter som er gitt med hensyn til den produksjon som er foretatt på materialet i en annen avtalepart som del av den dokumentasjon som underbygger produktets opprinnelsesstatus.
3. Den dokumentasjon som gjelder den produksjon som er foretatt på et ikke-opprinnelsesmateriale som omtalt i nr. 2, skal være utferdiget i en lesbar og varig form, undertegnet eller på annen måte godkjent av produsenten og skal beskrive materialet tilstrekkelig detaljert til at det kan identifiseres.
4. Avtalepartene skal, senest innen fire år etter at denne avtalen har trådt i kraft, vurdere nr. 1, særlig under hensyntagen til nye konsepter, slik som kryss-kumulasjon og pan-frihandelsavtale-kumulasjon.

Artikkel 22

Oppbevaring av opprinnelseserklæringer og grunnlagsdokumenter

1. En eksportør som har utferdiget en opprinnelseserklæring som omtalt i artikkel 16 skal oppbevare en kopi av den aktuelle opprinnelseserklæringen og alle dokumenter som beviser produktets opprinnelsesstatus i tre år etter utferdigelsen av opprinnelseserklæringen eller for en slik lengre periode som fastsettes av en avtalepart.
2. En eksportør som har eksportert et ikke-opprinnelsesmateriale som omtalt i artikkel 21 skal oppbevare alle dokumenter relatert til dette materialet i tre år etter dato for utførselen eller i en slik lengre periode som fastsatt av en avtalepart.

3. Dokumentene omtalt i nr. 1 og nr. 2 innbefatter dokumenter relatert til følgende:
 - (a) de produksjonsprosesser som er foretatt på opprinnelsesproduktet eller på materialer brukt i produksjonen av produktet;
 - (b) prisen, omkostningene, verdien av og betalingen for produktet;
 - (c) opprinnelsen, innkjøpsprisen, omkostningene, verdien av og betalingen for alle materialer, inkludert nøytrale elementer som er brukt i produksjonen av produktet; og
 - (d) transporten av produktet.
4. Når det følger av den importerende avtaleparts nasjonale lovgiving, skal en importør som har blitt innrømmet preferansetollbehandling i samsvar med bestemmelsene i artikkel 18 oppbevare den aktuelle opprinnelseserklæringen i tre år fra den dato preferansetollbehandlingen ble innrømmet, eller i en slik lengre periode som fastsatt av denne avtaleparten.
5. Når en opprinnelseserklæring, som har blitt fremlagt for tollmyndighetene i den importerende avtalepart i samsvar med artikkel 18 nr. 3, blir beholdt av tolladministrasjonen, skal opprinnelseserklæringen oppbevares hos denne tolladministrasjonen i tre år eller i en slik lengre periode som fastsatt av denne avtaleparten.

Artikkel 23

Administrativt samarbeid

1. Avtalepartene skal samarbeide om en ensartet gjennomføring og fortolkning av bestemmelsene i dette vedlegget, og gjennom sine tolladministrasjoner bistå hverandre med å verifisere opprinnelseserklæringer omtalt i artikkel 16, herunder opplysninger knyttet til kumulasjon omtalt i artikkel 21.
2. For å lette verifikasjonene omtalt i nr. 1, skal tolladministrasjonene meddele hverandre aktuelle kontaktpunkter.
3. Avtalepartene skal utveksle informasjon med sikte å redusere formaliteter i samhandelen mellom dem og for å fremme ensartet gjennomføring og fortolkning av dette vedlegget.

Artikkel 24

Verifisering av opprinnelseserklæringer

1. Tolladministrasjonen i den importerende avtalepart kan verifisere om et produkt har opprinnelse ved å:
 - (a) sende en skriftlig anmodning til tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart om å foreta en verifikasjon for å undersøke om produktet har opprinnelse; og

(b) fremlegge for tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart:

- (i) grunnlaget for og omfanget av verifikasjonen og ethvert relevant dokument til støtte for anmodningen; og
 - (ii) når det anses nødvendig, en anmodning om at konkret dokumentasjon eller informasjon stilles til rådighet for tolladministrasjonen i den importerende avtalepart.
- 2. Med forbehold for artikkel 25 og ethvert vilkår gitt av tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart, kan tolladministrasjonen i den importerende avtalepart være til stede som observatør ved gjennomføring av en opprinnelsesverifikasjon utført av tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart.
- 3. Så snart som mulig og senest innen 12 måneder etter å ha mottatt anmodning som omtalt i nr. 1 (a), skal tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart ha gjennomført en verifikasjon om hvorvidt produktet har opprinnelse og fremlegge for tolladministrasjonen i den importerende avtalepart:
 - (a) en begrunnet uttalelse om hvorvidt produktet har opprinnelse; og
 - (b) slik dokumentasjon eller informasjon som det er anmodet om iht nr. 1 (b)(ii)
- 4. Innen 60 dager etter å ha mottatt slik informasjon som omtalt i nr. 3, kan tolladministrasjonen i den importerende avtalepart anmode om en presisering av denne informasjonen og anmode om ytterligere dokumentasjon og informasjon fra tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart.
- 5. Innen 60 dager etter å ha mottatt en anmodning om presisering eller ytterligere dokumentasjon eller opplysninger iht nr. 4, skal tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart oversende slik presisering, dokumentasjon og opplysninger til tolladministrasjonen i den importerende avtalepart, og kan komme med en revidert uttalelse om produktets opprinnelse.
- 6. Tolladministrasjonen i den importerende avtalepart skal, i henhold til sin nasjonale lovgivning, fatte et vedtak om hvorvidt produktet har opprinnelse og, dersom dette vedtaket avviker fra den uttalelsen som ble gitt av tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart, oversende en kopi av dette vedtaket til tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart. Et slikt vedtak skal fremlegges i samsvar med følgende krav:
 - (a) innen 60 dager etter å ha mottatt uttalelsen om produktet er et opprinnelsesprodukt, dokumentasjon og opplysninger som omtalt i nr. 3, når tolladministrasjonen i den importerende avtalepart ikke har anmodet om presisering, dokumentasjon eller opplysninger i henhold til nr. 4; eller
 - (b) innen 30 dager etter å ha mottatt en presisering, ytterligere dokumentasjon eller informasjon og eventuelt en revidert uttalelse om produktets

opprinnelsesstatus som omtalt i nr. 5, når tolladministrasjonen i den importerende avtalepart har anmodet om presisering, dokumentasjon eller opplysninger i henhold til nr. 4.

7. Når det oppstår uenighet om hvorvidt et produkt kan anses som et opprinnelsesprodukt, skal de berørte avtaleparter søke å løse disse uenigheter ved konsultasjoner mellom deres tolladministrasjoner.
8. Når en uttalelse om et produkts opprinnelsesstatus ikke har blitt gitt i samsvar med nr. 3 (a), eller når tolladministrasjonen i den importerende avtalepart ikke er i stand til å fastslå om produktet er et opprinnelsesprodukt, kan tolladministrasjonen i den importerende avtalepart nekte å innrømme produktet preferansetollbehandling.
9. Tolladministrasjonen i den importerende avtalepart skal, i henhold til sin nasjonale lovgivning, underrette importøren om sitt vedtak.
10. Tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart skal, med forbehold for nasjonal lovgivning, så snart som mulig og senest innen de respektive tidsfrister gitt i nr. 6, underrette eksportøren om sitt vedtak om hvorvidt produktet har opprinnelse, eller, dersom dette vedtaket er forskjellig fra det som er fattet av tolladministrasjonen i den importerende avtalepart, underrette eksportøren om vedtaket til tolladministrasjonen i den importerende avtalepart.
11. Når en uenighet om hvorvidt et produkt kan anses å ha opprinnelse ikke blir løst i løpet av verifikasjonsprosessen, kan en avtalepart, som følge av utstedelsen av et vedtak som omtalt i nr. 9 og 10, søke å løse disse uenigheter innenfor denne avtalens institusjonelle rammeverk.
12. Når en eksportør kan vise til at han i god tro og til skade for seg selv, har stolt på en avtaleparts avgjørelse knyttet til klassifiseringen i tolltariffen eller verdien av et ikke-opprinnelsesmateriale brukt i produksjonen av et produkt, skal et vedtak om opprinnelsesstatus gitt av tolladministrasjonen i den importerende avtalepart for dette produktet bare gjelde for fremtidige innførsler av produktet.
13. En anmodning fra tolladministrasjonen i den importerende avtalepart iht nr. 1 eller 4 skal sendes tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart ved rekommandert eller registrert post eller en annen metode som gir en kvittering for mottak fra denne tolladministrasjonen.
14. Enhver av de periodene som er omtalt i nr. 3, 4, 5 eller 6 kan forlenges dersom dette avtales mellom de berørte tolladministrasjoner.

Artikkel 25

Deltakelse av observatører ved verifikasjon av opprinnelse

1. Tolladministrasjonen i den eksporterende avtalepart skal innhente samtykke fra eksportøren til at en observatør fra tolladministrasjonen i den importerende avtalepart kan delta i den nasjonale gruppen som gjennomfører verifikasjonen.

2. En observatør, som deltar i en nasjonal verifikasjonsgruppe på territoriet til den eksporterende avtalepart, skal handle i overensstemmelse med gruppen og kan ikke på eget initiativ søke etter dokumenter eller stille spørsmål direkte til eksportøren.
3. En observatør som deltar i en nasjonal verifikasjonsgruppe på territoriet til en annen avtalepart kan ikke bruke uniform eller bære våpen.
4. Bare tolltjenestemenn som representerer tolladministrasjonen i den importerende avtalepart kan få tillatelse til å delta som observatør.

Artikkel 26

Fortrolighet

1. Ingen bestemmelse i dette vedlegget skal kunne tolkes på en slik måte at det kan kreves at en avtalepart skal fremskaffe eller gi tilgang til opplysninger om forretningsvirksomhet eller informasjon som kan knyttes til en identifisert eller identifiserbar person, hvis avsløringen ville hindre rettsanvendelse eller ville være i strid med den lovgivingen i vedkommende avtalepart som beskytter opplysninger om forretningsvirksomhet og personopplysninger og privatlivets fred.
2. Opplysninger om forretningsvirksomhet eller personopplysninger av fortrolig karakter som er meddelt på enhver måte iht dette vedlegget skal være beskyttet mot offentliggjøring. Slike opplysninger skal minimum være gjenstand for den samme grad av beskyttelse og fortrolighet som gjelder for den samme type informasjon ifølge relevant nasjonal lovgivning i den avtaleparten som mottar informasjonen.
3. Fortrolige opplysninger som omtalt i nr. 2 gitt av en avtalepart til en annen avtalepart i henhold til dette vedlegget kan bare bli fremlagt for og brukt av de myndigheter som har ansvar for administrasjon og håndheving av toll- og opprinnelsessaker.
4. En avtalepart som gir opplysninger av fortrolig karakter i henhold til dette vedlegget kan sette vilkår for bruken av denne informasjonen. Den avtalepart som mottar slik informasjon skal ikke bruke den på en måte som strider mot slike vilkår uten å ha fått samtykke til dette på forhånd fra den avtalepart som har gitt opplysningene.
5. Når det kreves at fortrolige opplysninger om forretningsvirksomhet skal brukes i rettslige eller administrative prosesser, skal den avtalepart som har gitt opplysningene konsulteres på forhånd når avtaleparten er pålagt av retten eller av en administrativ domstol å fremlegge opplysningene. For å beskytte fortrolige opplysninger om forretningsvirksomhet, skal den avtalepart som mottar opplysningene anmode om vern fra retten eller den administrative domstolen for å slippe å offentliggjøre opplysningene, i de tilfeller en slik offentliggjøring vil kunne skade konkurranseevnen til den juridiske person i en avtalepart som opplysningene angår.
6. En avtalepart som mottar opplysninger kan vurdere om de vilkår som er satt iht nr. 4 kan være et hinder for å bruke opplysningene i de situasjoner som er beskrevet i nr. 3 og 5, og kan nekte å akseptere eller ta hensyn til opplysningene ved verifiseringen av hvorvidt et

produkt har opprinnelse. Før avtaleparten nekter å akseptere eller ta hensyn til opplysningene, skal de berørte avtaleparter forsøke å løse spørsmålet vedrørende fortrolighet gjennom konsultasjoner.

7. For lette bruken og gjennomføringen av nr. 2, skal avtalepartene utveksle informasjon om deres lovgivning angående beskyttelse av sensitive opplysninger.

Artikkel 27

Straffetiltak

Avtalepartene skal sørge for at det kan anvendes strafferettslige, administrative eller sivile reaksjoner for brudd på deres lovgivning relatert til dette vedlegget.

Artikkel 28

Informasjon om opprinnelse og klassifisering

1. På anmodning fra en importør, eksportør eller produsent, skal tolladministrasjonen i en avtalepart gi opplysninger om de opprinnelsesregler og den klassifisering i tolltariffen som gjelder for et produkt.
2. Avtalepartene skal søke å utvikle prosedyrer hvorved hver avtalepart, på anmodning og før innførselen av et produkt til territoriet til denne avtaleparten, kan gi en forhåndsavgjørelse om dette produktets opprinnelsesstatus til en importør på eget territorium eller til en eksportør eller produsent på territoriet til en annen avtalepart.

Artikkel 29

Klageadgang på vedtak om opprinnelse

Avtalepartene skal gi importører, eksportører og produsenter rett til å klage minst en gang til forvaltningen eller domstolene i samsvar med deres nasjonale lovgivning.

Artikkel 30

Tillegg

Tilleggene til dette vedlegget er en integrert del av det.